

Bryssel den 15.5.2019
COM(2019) 233 final

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

om utvärderingen av det sjunde miljöhandlingsprogrammet

{SWD(2019) 181 final}

Det sjunde miljöhandlingsprogrammet¹ i ett nötskal

EU antar miljöhandlingsprogram för att ge strategisk vägledning och säkerställa förutsägbara och samordnade miljö- och klimatpolitiska åtgärder i Europa. Det sjunde miljöhandlingsprogrammet trädde i kraft 2014 och löper till och med utgången av 2020. I programmet fastställs en vision för 2050² och det redogörs tydligt för en integrerad miljöpolitik som bidrar till en hållbar ekonomisk tillväxt, hälsa och människors välbefinnande. Programmet går i samma anda som FN:s mål för hållbar utveckling.

I programmet anges nio prioriterade mål för åtgärderna:

- Tre tematiska prioriteringar: att skydda, bevara och stärka unionens naturkapital, att omvandla unionen till en resurseffektiv, grön, konkurrenskraftig och utsläppssnål ekonomi och att skydda unionens medborgare mot miljöbelastningar och risker för hälsa och välbefinnande.
- Fyra så kallade stödjande åtgärder: att förbättra genomförandet av lagstiftningen, att förbättra informationen genom att förbättra kunskapsunderlaget, att göra klokare investeringar och att integrera miljöhänsyn i andra politikområden.
- Två övergripande prioriterade mål: att förbättra hållbarheten i unionens städer och att hjälpa unionen att möta internationella miljö- och klimatrelaterade utmaningar.

Inom ramen för dessa nio prioriterade mål anges 36 delmål och 60 konkreta åtgärder som EU och medlemsstaterna ska vidta tillsammans med företag, arbetsgivar- och arbetstagargrupper och privatpersoner.

Miljöhandlingsprogram antas i enlighet med artikel 192.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och ansvaret för genomförandet delas mellan EU och medlemsstaterna. Denna utvärdering bygger bland annat på Europeiska miljöbyråns rapport om miljöns tillstånd och ett samråd med berörda parter.

I. Det sjunde miljöhandlingsprogrammet – ett modernt styrmedel för dagens miljöutmaningar

Kommissionens utvärdering av det sjunde miljöhandlingsprogrammet visar att programmet utgör en strategisk ram inom vilken man har lyckats fastställa innehållet i en miljöpolitik som fungerar som en drivkraft för grön tillväxt, en frisk planet och ökat välbefinnande för alla människor. Alla berörda parter har gemensamt fastställt prioriteringar som gör det möjligt för EU, medlemsstaterna, lokala och regionala aktörer och företag att arbeta ändamålsenligt och effektivt inom miljöpolitiskt beslutsfattande. Det faktum att det finns ett referensdokument på EU-nivå som alla parter ställer sig bakom har bidragit till en ökad samstämmighet och större

¹ Europaparlamentets och rådets beslut [nr 1386/2013/EU](#) av den 20 november 2013 om ett allmänt miljöhandlingsprogram för unionen till 2020 – Att leva gott inom planetens gränser (Text av betydelse för EES).

² "År 2050 lever vi gott inom planetens ekologiska gränser. Vårt välbefinnande och vår goda miljö bygger på en innovativ kretsloppsekonomi där ingenting slösas bort och där naturresurser förvaltas hållbart och biologisk mångfald skyddas, värderas och återställs på sätt som stärker vårt samhälles motståndskraft. Vår utsläppssnåla tillväxt är sedan länge frikopplad från resursanvändningen och anger takten för ett säkert och hållbart globalt samhälle."

åtaganden i EU:s och medlemsstaternas miljöpolitik och miljöåtgärder för att förbättra miljön och öka människors välbefinnande.

Under det sjunde miljöhandlingsprogrammet har det vuxit fram en större allmän medvetenhet om att miljöskyddet går hand i hand med en hållbar ekonomisk modell som bidrar till nya arbetstillfällen och välbefinnande. EU:s miljöpolitik har utvecklats från att tidigare ha bestått av riktade lagstiftningsåtgärder till att vara mer inriktad på att integrera miljödimensionen i andra politikområden genom ett bredare hållbarhetsperspektiv, t.ex. paketet för den cirkulära ekonomin³, den klimat- och energipolitiska ramen fram till 2030⁴, bioekonomistategin⁵ och handlingsplanen för hållbar finansiering⁶. Det samförstånd som råder kring det sjunde miljöhandlingsprogrammet har hjälpt EU att uppvisa en enad front i det multilaterala samarbete som bedrivs på global nivå för att bekämpa klimatförändringen, t.ex. Agenda 2030 för hållbar utveckling och Parisavtalet.

De regelbundna rapporter som kommer om tillståndet för miljön i Europa visar att det finns vissa tecken på förbättringar⁷. EU väntas nå sina mål för växthusgaser och förnybar energi för 2020 och har fastställt ambitiösa mål för 2030⁸. EU behöver dock göra mer för att nå energieffektivitetsmålen⁹. Kommissionen har även presenterat sin vision för en uppdatering av EU:s bioekonomistategi och en klimatneutral EU-ekonomi före 2050 i enlighet med Parisavtalet¹⁰. Näringslivet gynnas av den cirkulära ekonomin, den offentliga och privata finansieringen av klimat- och miljöåtgärder ökar, skogsförvaltningen i Europa är hållbarare och badvattenkvaliteten blir allt bättre.

Det återstår dock flera stora utmaningar och nya växer fram¹¹. Vi står inför en global ekologisk kris, i och med att vi närmar oss eller på vissa områden redan har överskridit planetens gränser. I sitt diskussionsunderlag *Mot ett hållbart EU 2030* ser kommissionen vår miljöskuld som den allvarligaste bristen i fråga om hållbarhet i Europa¹². Denna miljöskuld har en direkt inverkan på människors hälsa. Många städer i Europa uppfyller inte de juridiskt bindande luftkvalitetsnormer som vi gemensamt har kommit överens om¹³. EU kommer inte att nå målet att stoppa förlusten av biologisk mångfald till 2020 och återställa ekosystemens

³ COM/2015/0614 final.

⁴ COM/2014/015 final.

⁵ *En hållbar bioekonomi för Europa: En starkare koppling mellan ekonomin, samhället och miljön*, COM/2018/673 final.

⁶ COM/2018/097 final.

⁷ Arbetet med att minska luft-, mark- och vattenföroreningarna, skapa ett heltäckande skydd mot giftiga kemikalier, surt regn och ett krympande ozonskikt, bevara naturskyddsområden och minska växthusgasutsläppen går som planerat – för mer information se Europeiska miljöbyråns rapport *Europas miljö – tillstånd och utblick 2015* (SOER 2015): <https://www.eea.europa.eu/soer-2015/synthesis/report/0c-executivesummary>.

⁸ https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/progress_sv

⁹ Se t.ex. COM(2018) 773 final.

¹⁰ COM/2018/773 final.

¹¹ Europeiska miljöbyrån (2018): *Environmental Indicator Report 2018* (<https://www.eea.europa.eu/publications/environmental-indicator-report-2018>).

¹² Kommissionens diskussionsunderlag om genomförandet av FN:s mål för hållbar utveckling (den 30 januari 2019): *”Den allvarligaste bristen i fråga om hållbarhet och vår största utmaning är den miljöskuld vi håller på att ta på oss genom att överutnyttja och utarma våra naturresurser och därigenom hota vår förmåga att tillgodose behoven hos framtida generationer inom planetens gränser. Globalt äventyras mänsklighetens existens genom trycket på viktiga resurser som sötvatten och odlingsbar mark.”*

¹³ Europeiska miljöbyrån (2018): *Environmental Indicator Report 2018*.

potential att tillhandahålla tjänster. Rörlighetssektorn och livsmedelssystemet har fortfarande en alltför stor miljöpåverkan.

För att stoppa denna negativa utveckling krävs det framförallt fortsatta insatser för att genomföra befintlig lagstiftning¹⁴. Även om åtgärderna är förenade med kostnader och kräver kraftfulla gemensamma insatser skulle kostnaderna och de sociala konsekvenserna bli mycket större om vi inte agerar.

Här har det sjunde miljöhandlingsprogrammet spelat en viktig roll för att tillhandahålla ett styrmedel för miljöpolitiskt beslutsfattande i Europa. I denna utvärdering belyser vi programmets viktigaste resultat och brister och fastställer vilka lärdomar som kan dras utifrån denna analys. Generellt kan sägas att inte alla åtgärder har slutförts i det här skedet i genomförandet. Även om utvecklingen har gått framåt på alla områden – på vissa områden mer än vad som förutspåddes i det sjunde miljöhandlingsprogrammet – finns det ett klart behov av ytterligare insatser.

II. Lärdomar

Vid denna utvärdering av det sjunde miljöhandlingsprogrammet har en rad värdefulla lärdomar kunnat dras inför framtida miljöhandlingsprogram.

- **Att ha en strategi för EU:s miljöpolitiska beslutsfattande ger mervärde.** Det sjunde miljöhandlingsprogrammet ses som en gedigen strategi med starka kopplingar till nationella miljöstrategier. Många medlemsstater har använt det sjunde miljöhandlingsprogrammet som underlag för sina egna miljöpolitiska strategier eller specifika åtgärder. Till följd av detta har det sjunde miljöhandlingsprogrammet bidragit till mer förutsägbara, snabbare och mer samordnade miljöpolitiska insatser. Förutsägbarheten har gjort det lättare att genomföra åtgärderna.
- **Det sjunde miljöhandlingsprogrammet är på det stora hela förenligt med god förvaltningspraxis.** Programmet vilar på en gedigen analytisk grund och ett starkt politiskt engagemang, det har rätt resurser, en tydlig vision, samt mål och delmål. Inom programmet arbetar man även med uppföljning, fortbildning och förbättringar. Det sjunde miljöhandlingsprogrammet kunde dock med fördel ha innehållit **mer strategiska åtgärder**. Dessa borde vara **så konkreta som möjligt för att möjliggöra utvärdering**. Programmet hade också gynnats av **tydligare prioriteringar som gör det möjligt att koncentrera sig på ett begränsat antal åtgärder** i stället för att försöka spänna över stora delar av EU:s miljöregler. Det sjunde miljöhandlingsprogrammet skulle också ha gagnats av en **uppföljningsmekanism** för att kunna utkräva ansvar och se till att åtaganden fullgörs. Det hade även varit bra med gemensamt fastställda **indikatorer** för att kunna mäta de framsteg som görs i arbetet med att genomföra insatserna.

¹⁴ Se t.ex. *Environmental Implementation Review 2019*.

- **Det är viktigt med ett brett deltagande från berörda parter**, både innan ett miljöhandlingsprogram lanseras och så länge det pågår. Detta ökar acceptansen för programmet och uppföljningsåtgärderna. Det sjunde miljöhandlingsprogrammet utformades som ett led i ett brett samrådsförfarande och antogs genom det ordinarie lagstiftningsförfarandet (medbeslutande). Detta resulterade i en större acceptans från olika berörda parter och beslutsfattare. Det stora aktiva deltagandet innan programmet lanserades hade dock kunnat upprätthållas under hela det sjunde miljöhandlingsprogrammet.
- **Det sjunde miljöhandlingsprogrammet överensstämmer till stor del med den politiska dagordningen, både i Europa och globalt.** Trots det hade man kunnat göra mer för att integrera miljöhänsyn i andra EU-politiska områden. De berörda parterna är överens om att miljöhandlingsprogrammets prioriteringar bör **stämma överens med EU-institutionernas politiska prioriteringar** för att garantera deras politiska delaktighet. Detta skulle bättre kunna åstadkommas om man lät miljöhandlingsprogrammets programcykel följa Europaparlamentets mandatperiod och andra viktiga långsiktiga strategiska ramar, t.ex. Parisavtalet och Agenda 2030 för hållbar utveckling.

III. Utvärderingsmetod

Vid denna utvärdering undersöker vi i vilken utsträckning den överenskomna handlingsramens struktur, form och strategiska roll har bidragit till att säkerställa en bättre miljö- och klimatpolitik i Europa. Som ett led i detta undersöker vi vad som utgör en bra strategi och i vilken utsträckning det sjunde miljöhandlingsprogrammet uppfyller dessa framgångskriterier. De generella slutsatserna bygger på denna analys och på en bedömning av uppnådda mål och genomförda åtgärder, med beaktande av kommissionens principer för bättre lagstiftning¹⁵.

Vi beaktar i största möjliga utsträckning de konkreta framsteg som skett i form av renare luft och vatten, bättre avfallshantering, mindre exponering för giftiga kemikalier osv. – särskilt med hjälp av Europeiska miljöbyråns rapportering. På miljöområdet tar det i regel mer än fem år innan effekterna av en åtgärd visar sig och det är också svårt att avgöra om de framsteg som görs kan tillskrivas ett visst miljöhandlingsprogram. Målet för denna utvärdering är därför att undersöka mervärdet av att ha en strategisk ram och gemensamt fastställda prioriteringar som ska vara vägledande för EU:s miljöpolitiska beslutsfattande.

Dessutom är det sjunde miljöhandlingsprogrammet ett av flera verktyg för att driva på miljöpolitiken och det är svårt att fastställa hur mycket vart och ett av dessa har bidragit med. Den metod som vi har använt vid denna utvärdering har varit att ställa en rad utvärderingsfrågor med hjälp av ett referensscenario utan något miljöhandlingsprogram. Utvärderingen av det sjunde miljöhandlingsprogrammet omfattar de framsteg som gjorts

¹⁵ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how_sv

under åren 2014–2018 och bygger på ett antal studier, samråd och granskningar där man undersökt vad man hittills åstadkommit inom programmet.

Det handlar bland annat om följande:

- Ett samråd med berörda parter (ett offentligt samråd på internet, offentliga workshoppar och riktade samråd).
- Kommissionens granskning av genomförandet av miljöpolitiken¹⁶.
- Europeiska miljöbyråns årliga miljöindikatorrapporter (2016–2018)¹⁷.
- Europaparlamentets och Regionkommitténs rapporter, däribland Europaparlamentets bedömning av genomförandet av det sjunde miljöhandlingsprogrammet (november 2017)¹⁸.

IV. Sammanfattning av analysen

Efter en djuplodande analys kan vi dra följande slutsatser om i vilken utsträckning det sjunde miljöhandlingsprogrammet har uppfyllt kriterierna för bättre lagstiftning¹⁹ för god förvaltning.

- 1. Ändamålsenlighet: Vi har gjort en del framsteg i arbetet med att nå målen för det sjunde miljöhandlingsprogrammet. Programmet har bidragit till mer förutsägbara, snabbare och mer samordnade miljöpolitiska insatser. Förutsägbarheten har gjort det lättare att genomföra åtgärderna.**

Vid en analys av genomförandet av de 60 åtgärder som anges i det sjunde miljöhandlingsprogrammet drar kommissionen slutsatsen att det har gjorts *vissa framsteg* i arbetet med att nå målen (3 poäng på en skala från 1–5²⁰). Störst framsteg ser vi inom åtgärder som är kopplade till prioriterat mål 2 om *en resurseffektiv koldioxidsnål ekonomi*. Omvänt ser vi minst framsteg inom åtgärder som rör naturskydd, miljö och hälsa, samt integration. Europeiska miljöbyråns oberoende utvärderingar²¹ ger en liknande bild. Samtidigt som det har gjorts betydande framsteg på vissa områden ligger vi fortfarande efter på många områden. Det framstår som osannolikt att vi kommer att nå naturskyddsmålen (indikatorer för t.ex. näringsämnen, biologisk mångfald, sötvatten eller havsvatten) och det är ovisst om vi kommer att nå alla målen för miljö och hälsa. EU ligger väl till för att nå 2020-

¹⁶ http://ec.europa.eu/environment/eir/index_en.htm

¹⁷ Europeiska miljöbyråns rapport nr 30/2016: Environmental indicator report 2016 – In support to the monitoring of the 7th Environment Action Programme, Europeiska miljöbyråns rapport nr 21/2017: Environmental indicator report 2017 – In support to the monitoring of the 7th Environment Action Programme, Europeiska miljöbyråns rapport nr 19/2018: Environmental indicator report 2018 – In support to the monitoring of the 7th Environment Action Programme.

¹⁸ Se [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/610998/EPRS_STU\(2017\)610998_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/610998/EPRS_STU(2017)610998_EN.pdf)

¹⁹ Ändamålsenlighet, effektivitet, relevans, samstämmighet och mervärde.

²⁰ 1 = inga framsteg när det gäller att nå målet för åtgärderna, 2 = begränsade framsteg, 3 = vissa framsteg, 4 = betydande framsteg, 5 = åtgärderna helt genomförda.

²¹ <https://www.eea.europa.eu/airs>

målet för att minska växthusgasutsläppen (med 20 % fram till 2020 jämfört med 1990 års nivå) och målet för förnybar energi. Vi måste dock bryta rådande energiförbrukningstrend om vi ska nå energieffektivitetsmålet för 2020.

Det sjunde miljöhandlingsprogrammet har bidragit till en större politisk delaktighet i miljöpolitiken genom att man systematiskt har låtit berörda parter påverka utformningen av den och genom den senare överenskommelsen med rådet och Europaparlamentet. Berörda parter är överens om att programmet gör miljö- och klimatpolitiken mer förutsägbar och underlättar medlemsstaternas politiska samordning. Här kan en försvårande omständighet dock ha varit att antagandet av det sjunde miljöhandlingsprogrammet och dess genomförandeperiod inte sammanfaller med EU:s institutionella cykler.

Förutsägbarheten och de omfattande politiska debatterna under lagstiftningsförfarandet har gjort det lättare att genomföra vissa insatser, t.ex. att granska genomförandet av miljöpolitiken, utse små dricksvattenleverantörer, få bukt med invasiva främmande arter och följa upp Rio+20-agendan²², som så småningom har lett fram till en överenskommelse om FN:s mål för hållbar utveckling.

I likhet med de flesta breda strategier har vissa planerade åtgärder inte genomförts, t.ex. den strategi för en giftfri miljö som skulle tas fram senast 2018 och det överordnade målet att minska det marina avfallet. Samtidigt har några ytterligare åtgärder genomförts, t.ex. EU:s plaststrategi och utökandet av resurseffektivitetskonceptet till agendan för kretsloppssamhället. På det hela taget uppvisar det sjunde miljöhandlingsprogrammet positiva resultat när det gäller kriteriet för god förvaltning och utformningen av sådana strategier²³.

2. Effektivitet: Det sjunde miljöhandlingsprogrammets struktur och framförallt dess stödjande regelverk har hjälpt till att skapa synergier. Programmets fokus på bättre integration och genomförande främjar politiska åtgärder som syftar till att spara kostnader och öka effektiviteten.

Bristerna i genomförandet av miljölagstiftningen kostar EU:s ekonomi ca 55 miljarder euro varje år i hälsokostnader och direkta kostnader för miljön²⁴. Resultatet av utvärderingen visar flera exempel på miljöpolitiska kostnadsbesparingar under hela det sjunde miljöhandlingsprogrammet. Trots de allt ambitiösare miljömålen inom många politikområden har utgifterna för miljöskyddet varit relativt oförändrade i Europa under många år (omkring 2 % av BNP²⁵).

Sedan det sjunde miljöhandlingsprogrammet trädde i kraft 2014 har det gjorts både horisontella (mellan politikområden) och vertikala (mellan olika myndighetsnivåer) framsteg

²² <https://sustainabledevelopment.un.org/rio20/futurewewant>

²³ I bilaga 3 till utvärderingsrapporten sammanfattas resultatet av Trinomics studie som ligger till grund för utvärderingen av det sjunde miljöhandlingsprogrammet.

²⁴ COM/2012/095 final *Större nytta av EU:s miljöåtgärder: att stärka förtroendet genom bättre kunskap och reaktionsförmåga* – och en pågående studie om kostnaderna för att inte genomföra miljölagstiftningen.

²⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Environmental_protection_expenditure_accounts

i arbetet med att öka integrationen av miljöhänsyn. Detta främjar de åtgärder som syftar till att spara kostnader och öka effektiviteten.

Kommissionen och medlemsstaterna har gjort insatser för att förbättra metoderna för att samla in och utbyta miljöinformation²⁶. På så sätt har människor fått bättre förutsättningar att ta del av information om industriutsläpp eller omgivningsbuller, vilket minskar företagens börda att tillhandahålla information och säkerställer ett effektivare samarbete mellan förvaltningar på nationell nivå och EU-nivå. Medlemsstaterna hade kunnat vara mer öppna vid utbytet av den information som de samlar in vid utvärderingar och insatser för bättre lagstiftning för att skapa ytterligare synergier i EU.

3. Relevans: Det sjunde miljöhandlingsprogrammet omfattar rätt områden och dess vision för 2050 gäller fortfarande. Vissa justeringar kommer dock att behöva göras i takt med att nya utmaningar dyker upp.

Det råder en bred enighet om att de tre tematiska prioriterade målen i det sjunde miljöhandlingsprogrammet är de rätta, men att man hade kunnat vara tydligare i sitt sätt att hantera vissa stödjande faktorer, t.ex. digitalisering och miljöledning som ett sätt att effektivisera politiken. Visionen för det sjunde miljöhandlingsprogrammet har varit användbar och gäller fortfarande.

Den övergripande strukturen med ett begränsat antal tematiska mål som bygger på mer operativa och specifika delmål och insatser har underlättat arbetet med att nå de prioriterade målen. Principen med ett miljöhandlingsprogram på flera nivåer²⁷ bygger på och är ett resultat av god praxis. Det finns dock vissa frågetecken kring graden av komplexitet eller djup, vilket också gör vissa insatser svåra att övervaka.

4. Samstämmighet: Det sjunde miljöhandlingsprogrammet överensstämmer till stor del med den miljö- och klimatpolitiska dagordningen, både i Europa och globalt.

Som strategi är det sjunde miljöhandlingsprogrammet konsekvent. Det anger dagordningen för och utgör ryggraden i kommissionens dagliga miljöarbete. Detta gäller den strategiska förvaltningsplanen och den regelbundna årliga verksamhetsrapporteringen, samt nya initiativ som granskningen av genomförandet av miljöpolitiken. Det stödjande regelverket har haft en positiv inverkan på de tematiska målen, medan kopplingarna till de övergripande prioriterade målen när det gäller lokala, regionala och globala utmaningar är mindre uppenbara.

När det gäller samstämmigheten med andra politikområden och politiska prioriteringar finns det vissa tydliga (och välkomna) kopplingar mellan det sjunde miljöhandlingsprogrammet och kommissionens tio prioriteringar, t.ex. det gemensamma målet att hantera klimatåtgärder och stärka EU:s roll som internationell aktör. I allmänhet stöder de varandra, eftersom man

²⁶ https://ec.europa.eu/info/news/environmental-data-commission-welcomes-agreement-new-rules-reduce-red-tape-and-increase-transparency-citizens-2018-dec-20-0_sv

²⁷ Tre tematiska prioriteringar (natur, ekonomi, hälsa) i kombination med ett stödjande regelverk för att hantera de största hindren för att nå de huvudsakliga målen för miljöpolitiskt beslutsfattande, i kombination med två övergripande prioriteringar (städer och internationella frågor).

inom det sjunde miljöhandlingsprogrammet strävar efter att fastställa hur miljöpolitiken kan bidra till hållbar tillväxt och sysselsättning. Det finns flera exempel på samstämmighet mellan det sjunde miljöhandlingsprogrammet och andra politikområden, t.ex. nämndes miljöfrågorna (särskilt koldioxidutsläppen och luftföroreningarna) i den europeiska planeringsterminens landrapport och arbete med hållbara städer och den urbana agendan. Det behöver dock göras mer för att åstadkomma ett integrerat beslutsfattande.

Till exempel kunde man i det sjunde miljöhandlingsprogrammet ha tagit större hänsyn till sociala frågor och byggt vidare på befintliga kopplingar mellan miljö- och socialpolitiken, t.ex. när det gäller hur de påverkar utsatta grupper, sysselsättning, social delaktighet och ojämlikhet.

Det sjunde miljöhandlingsprogrammet överensstämmer till stor del med internationella åtaganden. Även om programmet antogs nästan två år innan FN antog Agenda 2030 förekom (och påverkade) det FN:s synsätt i målen för hållbar utveckling genom att insistera på att ekonomiskt och socialt välbefinnande är beroende av sunda naturliga resurser. Det sjunde miljöhandlingsprogrammet kan ses som en mekanism för att nå målen för hållbar utveckling, även om de senares krav på en ”rättvis övergång” kunde ha betonats mer i miljöhandlingsprogrammet.

5. Mervärde: Det sjunde miljöhandlingsprogrammet har bidragit till en mer ändamålsenlig och effektiv miljöpolitik. Berörda parter välkomnar programmet och ser det som en gedigen strategi med starka kopplingar till nationella miljöstrategier.

Det sjunde miljöhandlingsprogrammet har varit vägledande för olika berörda parter – på EU-nivå, nationell nivå och lokal nivå – som arbetat med att hantera miljöutmaningarna i EU. Miljöpolitiken utgör ofta en ram där ansvaret för genomförandet sedan fördelas mellan olika myndighetsnivåer, i enlighet med subsidiaritetsprincipen. Detta förhållande mellan miljöpolitiken och ett decentraliserat beslutsfattande förklarar delvis varför berörda parter anser att det sjunde miljöhandlingsprogrammet har varit värdefullt.

Det sjunde miljöhandlingsprogrammet uppfyller kriterierna för god praxis när det gäller utarbetandet av en strategi och är väl förankrat i de nationella miljöstrategierna i Europa. Även om det bland berörda parter finns en bred acceptans för det sjunde miljöhandlingsprogrammets struktur och innehåll kunde genomförandet ha förbättrats genom en starkare regelbunden utvärderings- och uppföljningsmekanism.

V. Slutsatser

Kommissionen konstaterar att utvärderingen av det sjunde miljöhandlingsprogrammet visar att programmet har möjliggjort en viktig omläggning av politiken. Numera finns det en större enighet om att miljöskydd, sociala förmåner och en hållbar ekonomisk tillväxt går hand i hand. Programmet har bidragit till arbetet med viktiga nya agendor, t.ex. kretsloppssamhället och målen för hållbar utveckling. Det faktum att ett miljöhandlingsprogram för första gången har en långsiktig vision har varit ett viktigt politiskt verktyg – både som komplement till mer kortsiktiga politiska mål och som ett redskap som alla berörda parter kan använda som

vägledning för sin verksamhet. Det stödjande regelverket har – på ett unikt sätt – riktat uppmärksamhet och resurser mot EU:s största miljöpolitiska utmaningar: bristen på genomförande, information, investeringar och integration. Resultatet av denna utvärdering kommer att ligga till grund för framtida beslut om ett kommande miljöhandlingsprogram i enlighet med artikel 192.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt²⁸.

²⁸ Artikel 4.3 i beslut 1386/2013/EU: *"Mot bakgrund av den utvärderingen och annan relevant politikutveckling ska kommissionen, om lämpligt, i god tid lägga fram ett förslag om ett åttonde miljöhandlingsprogram för att undvika en lucka mellan det sjunde och det åttonde miljöhandlingsprogrammet."*